

מטרת התפילה חיזוק האמונה

פתח דבר:

בדברים הבאים נדגיש רעיון יסודי במהותה של התפילה - התפילה היא מטרה כשלעצמה ולא רק אמצעי למילוי צרכינו ומשאלותינו, וגם אם לבסוף לא תתמלא בקשתנו עצם התפילה היא התכלית, ונבאר את הדברים בעזרה"ת.

מדוע אנו מבקשים שוב ושוב את אותה בקשה?

בענין התפילה ישנה שאלה עקרונית אותה מציב המבי"ט זצ"ל בספרו בית אלוקים (שער התפילה פרק ב') וזת"ד:

"נראה דבר בלתי הגון ונאה לשאול שאלה אחת כמה פעמים, כי לפני מלך בשר ודם אם ישאלו ממנו דבר אחד פעמים או שלוש, יחרה לו על השואל, כי אם היה רוצה המלך להשלים לו שאלתו בפעם הראשונה או השניה היה משלים חפצו, ואם כן ההפצר הוא דבר מיותר ומזיק להשאלה. והרי אנחנו מתפללים להקב"ה בכל יום ערב ובוקר וצהרים תפילה אחת, י"ח ברכות שתקנו, וגם כי אין אנחנו נענים ברובם, אין אנו נמנעים מלאומרם בכל יום", עכת"ד.

כלומר השאלה הנשאלת היא: כיצד אנו מתפללים על דבר אחד פעמים רבות - דבר שאם היינו נוהגים בו עם מלך בשר ודם, לחוצפה יחשב ובגדר "כל המוסיף גורע", ומדוע אם כן אנו מרבים בתפילות אל השי"ת ושופכים לפניו את שיחנו שוב ושוב שימלא את בקשתנו.

טז תפילה דייליה

ולא רק שריבוי התפילות אינו מגרע אלא כך מייעצים לנו חז"ל לנהוג לכתחילה, וכמו שכתוב במסכת ברכות (דף לב:): "אמר רבי חמא בר חנינא: אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - יחזור ויתפלל שנאמר (תהלים כז, יד): "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". ומבואר אם כן שרצוי להפציר ולהרבות בתפילה גם אם מדובר באותה בקשה שעדיין לא נתמלאה, והדבר צריך ביאור.

תכלית התפילה - להכיר שהכל בידי יתברך!

התירוץ לשאלה זו הוא אחד מיסודות התפילה אשר על כל אדם לשנן ולזכור: אין תכלית התפילה כדי שבקשותיו ייענו אלא שנכיר ונדע כי אין בעולם למי שראוי להתפלל אלא לה' יתברך בלבד, ואין מי שיכול לעזור לאדם ולמלאות את חסרונו כי אם ה' יתברך.

ולכן גם אם לו יצוייר שאדם היה יודע כי לא ייענה בתפילתו בכל זאת עליו להתפלל, כי כך מחזק הינו את האמונה וההכרה בו יתברך שרק הוא מסוגל להושיע, להציל ולעזור.

זהו תכלית התפילה!

ונצטט את לשונו של המב"ט זצ"ל: "אלא שכוונת התפילה היא להכיר ולהורות, כי אין בעולם למי שראוי להתפלל כי אם לאל יתברך שהוא אדון לכל העולם, ושנחנו חסרים מכמה דברים המוזכרים בתפילה ואנו זוכרים אותם לפנינו, כדי שנכיר שאין מי שיכול לספק צרכינו ולהצילנו מכל צרותינו כי אם ה' יתברך ועליו אנו משליכים יהבנו".

תפילה איננה "בקשת צרכיו"

וראוי להביא גם מדברי הסבא מקלם זצ"ל אשר גם הוא הסיק כי אין תכלית התפילה למלא את צרכיו אלא שיכיר כי תלוי הינו רק בהשם יתברך, אלא שהוכיח זאת מזוית אחרת:

באמת קשה מה הוא ענין התפילה, הלא כלל גדול הוא בידינו כי האדם צריך לעבוד את הבורא יתברך בין בצער בין שלא בצער, ואדרבה משפט

מטרת התפילה - חיזוק האמונה יז

החכמים הוא שככל שיהיה להם מניעות גדולות יותר כך הם ישמחו יותר להראות את תוקף אמונתם, ואם כן מה מקום יש להתפלל על צרותיו?

ועוד יש לשאול: הלוא הקב"ה ודאי מרחם על בריותיו ודואג להם הרבה יותר ממה שהם מסוגלים ויודעים לרחם על עצמם, ומה מקום אם כן יש להם לעורר את רחמיו בתפילה?

התירוץ הוא - אמר הסבא מקלם זצ"ל, כל מה שאדם צריך לבקש את צרכיו מהבורא יתברך אינו אלא בכדי להזכיר ולהשריש לעצמו שהוא נתון בכל רגע ורגע לחסדיו המרובים, ולכן קראו חז"ל לתפילה: "עבודה שבלב" (מס' תענית דף ב.) כי אין מהותה בקשת צרכיו.

מדוע נקראת התפילה "עבודה שבלב"?

ומצינו בזה דברים מפורשים בדברי המהר"ל זצ"ל (נתיב העבודה פרק ג') שם הוא מבאר את דברי הגמרא במסכת תענית (שם): "תניא: "לאהבה את ה' אלוקים ולעבדו" - זו תפילה או אינו אלא עבודה? תלמוד לומר "בכל לבבכם" - איזה עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפילה".

וכותב המהר"ל זצ"ל בזה הלשון: "ומה שנקרא התפילה עבודה, כי התפילה שמתפלל האדם אל השם יתברך מורה שהאדם נתלה בו יתברך וצריך אליו ואין לו קיום זולתו. והנה זהו אלהותו יתברך שכל הנמצאים צריכים אליו ותלויים בו יתברך. ולפיכך התפילה היא עבודה אל ה' יתברך ולא היראה מן השם יתברך, שאין זה נקרא "עבודה" כי אין זה מורה שהאדם נתלה בו יתברך.

אבל התפילה מורה שהאדם נתלה בו יתברך והוא יתברך הכל ברוך הוא וברוך שמו על הכל, שכל ענין התפילה שהוא מתפלל אל השם יתברך לפי שהוא צריך אל ה' יתברך, נתלה בו יתברך ואין קיום לו בעצמו כי אם בו יתברך, ולכן מתפלל אליו על כל צרכו, וכאשר האדם נתלה בו יתברך כאילו הוא נקרב אליו, ולפיכך התפילה הוא עבודה גמורה".

מבואר מדבריו זצ"ל כי התפילה נקראת "עבודה" כי זו תמצית העבודה - לסמוך על הבורא יתברך ולהכיר שהכל ממנו ורק הוא יכול להציל, לעזור ולהושיע!

יה _____ תפילה דיליה

”השמיעני את קולך - אותו הקול שכבר שמעתי במצרים”

בנותן טעם לצטט בזה מדבריו הנפלאים של הגאון רבי משולם דוד הלוי סאלאוויצ'יק שליט"א אשר הסמיך את הדברים על דברי המדרש רבה פרשת בשלח (כא, ה):

”א”ר ברכיה: יפה היתה הקרבת פרעה לישראל ממאה צומות ותפילות. למה? שכיון שרדפו אחריהם וראו אותן נתייראו מאוד ותלו עיניהם למרום ועשו תשובה והתפללו, שנאמר: ”ויצעקו בני ישראל אל ה'”. ולמה עשה הקב”ה להם כך? אלא שהיה הקב”ה מתאוה לתפלתן וכו', כך ישראל כשהיו במצרים והיו משעבדים בהם התחילו צועקים ותולין עיניהם להקב”ה שנאמר: ”ויהי בימים הרבים ההם ויזעקו”. מיד: ”וירא אלוקים את בני ישראל”, התחיל הקב”ה מוציאן משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. והיה הקב”ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה? גירה לפרעה לרדוף אחריהם, שנאמר: ”ופרעה הקריב”, מיד: ”ויצעקו בני ישראל אל ה'”. ממשיך המדרש ומוסיף: ”באותה שעה אמר הקב”ה: לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, שנאמר ”יונתי בחגוי הסלע”, השמיעני קול אינו אומר אלא ”השמיעני את קולך” - אותו הקול שכבר שמעתי במצרים”.

הגאון רבי משולם דוד סאלאוויצ'יק שליט"א העיר כמה הערות בדברי המדרש. חדא: הרי ”תפילות אבות תקנום”, וכבר מימי האבות נתקנו כל ג' התפילות, ואם כן מה הכוונה שהקב”ה ”מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין”, וכי לא התפללו בכל יום לה' ג' תפילות?

ועוד צריך ביאור, מהו ”אותו הקול שכבר שמעתי במצרים”, מה היה ייחודיותו של קול זה שהיה במצרים אשר דוקא אליו נתאוה הקב”ה עד שגירה בהם את פרעה.

ועוד קשה לשון המדרש: ”יפה היתה הקרבת פרעה ממאה צומות ותפילות”, והלוא ”תפילות” הן גם כן בכלל תפילה ובמה היתה תפילה זו יפה מהן?

על כן אמר הגאון רבי משולם דוד סאלאוויצ'יק שליט"א שבדברי המדרש מבואר יסוד גדול - מהות התפילה היא שהמתפלל מאמין באמונה שלימה

מטרת התפילה - חיזוק האמונה יט

ומכיר ויודע שכל ישועתו ועזרתו תלויה רק בה', ועל כן רק לה' לבדו ראוי להתפלל ולא לזולתו, וככל שמתחזקת בו הרגשה זו והוא מייחל רק אליו ומסיר ממנו תקות אנוש וחשבונות בני אדם, כך מתעלה תפילתו יותר ויותר. ולתפילה מעין זו שהוא תולה את עיניו ותקותו אליו יתברך - ה' מתאוה.

תפילה מעין זה נשאו בני ישראל מעומק לבם כאשר נשתעבדו במצרים וכמבואר במדרש שהיו צועקין ותולין עיניהם להקב"ה וידעו והרגישו שרק הוא צור ישועתם ואין להם תקוה זולתו כלל - תפילה זו היא פתחה שערי שמים והם יצאו ממצרים. ועל זה כתוב במדרש: "היה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצים", דודאי התפללו ישראל מאז בכל יום ויום כמה וכמה תפילות, אבל לא היה זה מתוך אותה דרגה של אמונה ותלות גמורה בה' כפי שזה היה מתוך מצוקת השעבוד, וזהו "לא היו רוצין להתפלל" - היינו בדרגה המסוימת של תפילה מתוך אמונה.

וכיון שנתאוה הקב"ה לאותה סוג של תפילה הביא עליהם מצב שכזה שירגישו שוב שאין להם נס והצלה אלא על ידי ה' ויפנו אליו בהרגשה זו, ולצורך זה גירה בהם את פרעה והיו מוקפין מג' רוחות ומן הים, ולא היתה להם שום תקוה והצלה, ואז צעקו ישראל אל ה' בידיעה גמורה שרק בידו תלויה הצלתם ותלו עיניהם אך ורק בו יתברך.

ומבואר אם כן שיסוד התפילה הוא שנכיר ונדע כי הכל ממש תלוי אך ורק בידי הבורא יתברך ולו לבדו האפשרות להושיענו ולמלאות את כל בקשותינו.

יש לבקש מהקב"ה על כל דבר!

ומאחר שזו תכלית התפילה - ההכרה והידיעה שאנו תלויים רק בו יתברך ורק הוא יכול להושיע ואפס זולתו, על כן מצינו במקורות רבים שכתבו כי ראוי לאדם לבקש כל מה שהוא צריך מהבורא יתברך, כי בזה הוא מראה שרק ה' יתברך מסוגל לעזור לו.

ונצטט מדבריו של הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו יערות דבש (חלק א' דרוש א') וז"ל: "ישים כל מגמותיו לה' להתפלל לו על כל צרכיו אפילו

ב תפילה דיליה

דבר קטן או גדול, לא יבצר דבר מה שלא יתפלל בו לה', אם צריך לעשות שידוך עם עצמו או בנו ובנותיו - יתפלל לה', לסחורה - יתפלל לה' שיצליחו ויוליכו בדרך הישר.

כללו של דבר, אין דבר מה שרצונו לעשות בו ביום שלא יצטרך להתפלל לה' להצליחו ולהוליכו בדרך הישר והנכון. ואין צריך לומר אם יש לו ח"ו איזה צרה בתוך ביתו, שצריך להתפלל".

ממשיך בעל היערות דבש זצ"ל בדבריו: "ועוד עיקר התועלת, שקובע בלבו כי אין אדם ואיש ישראלי שניתן למקרים וסדר הזמן, עד שאין צריך תפילה, רק תלוי במזל וחריצותו וכו', אלא החריצות והשקידה והפעולה הכל שקר, ומה' נתכנו לאיש ישראל כל עלילות מצעדו, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (מס' חולין דף ז:). ובזה יתן אל לבו כי הכל מאתו בהשגחה פרטית, וכל מה שקרה לו מנזק וצער הכל מה' הוא, וכן כל מה שיהיה לו מהרוחה ועדן, היה מהשם".

ועלינו לדעת כי יש להתפלל גם על דברים קטנים ופעוטים, ואדרבה דוקא בזה אמונתו והכרתו בו יתברך מתבטאת ביתר שאת שגם בדברים קטנים מעין אלו אנו תלויים אך ורק ברצונו יתברך.

בקשה על הכל - פסגת האמונה!

מסופר על הגאון רבי נחום מטשערנאביל זצ"ל שהיה מפורסם בגאונותו בצדקותו ובדבקותו לה' וכל רגע ורגע מרגעיו לא הסיח את מחשבתו מדבקות ה', פעם מצאווהו תלמידיו עומד בקרן זוית ומתפלל והם הטו אזנם לשמוע את אשר בפיו, וכך הוא אמר: רבונו של עולם, השפחה שעזרת לרבנית מעוניינת לעזוב את עבודתה, אנו זקוקים לה שתמשיך לעבוד, אנא ה' תכניס בדעתה שלא תעזוב את מקום עבודתה...

לאחר מכן שאלוהו תלמידיו: רבי, אתה שראשך ולבך מלאים תמיד בתורה ודבקות בה', איך אתה יכול לפנות רגע אחד מזמנך בשביל דבר כה קטן ופעוט ואינו נחוץ שכזה?

ענה להם הרבי זצ"ל: זהו צורך של הרבנית ולמי אפנה אם לא אל הקב"ה!?

מטרת התפילה - חיזוק האמונה כא

מעשה כזה - אומר המשגיח רבי משה וואלפסאן שליט"א, זהו באמת "שפיץ" האמונה! שלימות האמונה! שהקב"ה הוא כל יכול והוא עושה הכל, דבר קטן ודבר גדול - רק מאיתו יתברך, ועל כן אין למי לפנות זולתו.

"אם המשחק חשוב להם - שיתפללו עליו!"

כך גם מסופר עוד: פעם עמד להיערך משחק בין שני קבוצות של ילדים, הילדים בכל קבוצה אמרו פרקי תהלים שקבוצתם תנצח, אך היה שם מי שאמר כי זה לא מתאים להתפלל להקב"ה על ענין כה זניח וחסר חשיבות. הלכו ושאלו על כך את הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל וזו היתה תשובתו: אדם צריך להתפלל להקב"ה על כל דבר שחשוב לו, ואם המשחק חשוב לילדים - עליהם להתפלל על כך.

כי הדבר הנצרך אינו מטרה כשלעצמה, אלא מדובר ב"שפיץ" האמונה - להכיר שגם דברים קטנים חסרי ערך תלויים אך ורק ברצונו יתברך.

תפילה - ביטול הרגשת "כוחי ועוצם ידי"

קעת נבאר נקודה נוספת בעבודת האדם בתפילתו אשר אם ישיגנה המתפלל היא מהווה כעין השלמה וכצידו השני של המטבע בהשגת התכלית הרצויה של התפילה - להכיר שהכל תלוי רק בו יתברך והוא היחיד שיכול לעזור לנו.

כי כשם שעלינו להרגיש בלבנו ולהמחיש לעצמנו שהכל תלוי רק בו יתברך והוא היחיד שיכול לעזור לנו על כל דבר הן גדול והן קטן, עלינו לעקור גם את המחשבה העולה על לבנו של "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה" וזה עיקר גדול בתפילה והוא נלמד מהלכותיה וכפי שנבאר בעזה"ת.

עבודת הקרבנות והתפילה - ביטול גמור כלפי הבורא יתברך

הגמרא במסכת ברכות (דף כו.) אומרת שהתפילה היא במקום הקרבנות, והענין הוא כמו שביאר המהר"ל זצ"ל: עבודת הקרבנות היא להורות ביטול כל הויה אחרת כלפי הויתו יתברך היחיד והמיוחד, וכיון שהתפילה היא

כב תפילה דיליה

במקום הקורבנות למדנו מהי עבודת התפילה - ביטול גמור אל הבורא יתברך, והידיעה שהוא המשפיע לנו את כל החיות ואנו מצדנו לא יכולים לפעול מאומה.

ומזה הטעם יש לפרש את ההלכה שנזכרה בגמרא במסכת ברכות (דף י'): ונפסקה בשו"ע (אור"ח סי' צה ס"א) שעל המתפלל לכוון רגליו זו אצל זו כאילו אינן אלא אחת. וכן את אשר נפסק שם (סעיף ג') שיש להניח בשעת התפילה את ידיו על לבו כשהן כפותות הימנית על השמאלית - כל זה ממחיש לאדם שאין הוא מסוגל לעשות כלום מצד עצמו והכל הוא רק ברצונו יתברך, ועל כן הוא עומד לפניו עם רגליו צמודות וידיו קשורות ודבוקות זו לזו באופן שהוא נחשב כדומם והוא אינו בר פעולה.

כאשר עומדים להתפלל בצורה זו, יש לחשוב ולהבין כי אין אנו עושים ופועלים מאומה, והכל הוא רק ממנו יתברך.

"בראשית - בשביל ביכורים שנקראו ראשית"

להמתיק את הדברים נזכיר רעיון נפלא מתורתו של הגאון רבי מרדכי דרוק זצ"ל:

ידוע שמצות ביכורים היא מצוה מיוחדת במינה ויש עליה בדברי חז"ל הפלגות עצומות. והדברים צריכים ביאור, מה נשתנתה מצות ביכורים משאר המצוות עד שדרשו עליה חז"ל במדרש רבה (א, ד): "בראשית" - "בשביל התורה שנקראת ראשית, בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל ביכורים שנקראו ראשית".

התינוח מעלת ישראל ומעלת התורה אשר יש בהם מעלה עצומה עד מאוד שהרי ישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא, ואם כן ניתן להבין שבשבילם נברא העולם, אבל לומר "בשביל מצות ביכורים נברא העולם"? ששת אלפים שנה עם כל המאורעות האדירים שהתרחשו ויתרחשו בעולם במשך כל התקופה אינם אלא בכדי שנוכל להביא ביכורים לבית המקדש?

עוד יש לשאול: ביכורים הם מכלל ה"דברים שאין להם שיעור", יהודי מוצא בשדהו תאנה אחת, תמר אחד או רמון אחד שביכרו ומעלה אותם

מטרת התפילה - חיזוק האמונה כג

לירושלים כבר קיים מצות ביכורים כהלכתה, וכי בשביל מעשה פעוט שכזה נברא העולם!?

עוד מצינו בחז"ל שהיו עושים עסק גדול בעת הבאת ביכורים, ויש להבין מה התייחדה מצות ביכורים שהיה בה עסק כה גדול.

אולם האמת היא כי אנו בני העיר לעולם לא נוכל להבין זאת כי מעולם לא עסקנו בעבודת האדמה, לעומת זאת החקלאי אשר טורח טרחה רבה ועצומה בגידול אילנותיו ומשקיע בהם זמן רב ומשאבים רבים, ממתין הינו בציפיה דרוכה לקראת הבאות, הוא יודע שכל שינוי במזג האויר או כל פגע אחר המצוי לרוב עלולים לגרום ליבול היקר שלו נזק בלתי הפיך עד שכל השקעתו תרד לטמיון.

והנה סוף סוף הוא מגלה תאנה שביכרה! ההשקעה מתחילה להניב פירות, בכדי להקדיש את התאנה לה' יתברך דרושים תעצומות נפש, ויתור והכרה כי אין כל זה תוצאה של "כוחי ועוצם ידי".

עבודת האדמה נוטעת באדם תחושה עצומה של "כוחי ועוצם ידי" כי שונה היא מכל שאר המקצועות, בעבודת האדמה ישנו מהלך כאילו האדם בורא את יבולו "יש מאין". הלוא בזמן החרישה והזריעה הקרקע נראית יבשה ושוממה, הוא חורש וזורע ומשקיע בה רבות בכוחות עצמו, עד שבהגיע עת הקציר הוא רואה לפניו שדה מליאה בפירותיה - אלו נבראו "יש מאין". הדבר עלול להוליד בקרבו תחושה עזה של "כוחי ועוצם ידי". הוא חש ומרגיש בכל פעם שהפירות צמחו ונוצרו הודות לכישוריו ומעשי ידיו, הוא מעין בורא ויוצר יש מאין.

כאשר אדם מתגבר על מחשבה ותחושה זו והוא מביא את פרי ביכוריו להקב"ה ומודה לו על כך, זהו הבסיס והיסוד למצות האמונה ולקיום כל התורה.

זו הכוונה "בשביל ביכורים שנקראו ראשית" - עבודה ברא הקב"ה שמים וארץ!

כפתור ופרח!

כד תפילה די ליה

לאחר החורבן - תפילה עומדת במקום מצות הבאת ביכורים

וראוי לדעת כי למרות שקיום מצוה זו בפועל אינו מתאפשר לנו לאחר חורבן הבית, אך תוכנה הפנימי נשאר עמנו וכפי שמובא במדרש תנחומא (פר' כי תבוא אות א'): צפה משה רבינו ע"ה ברוח הקודש שבית המקדש עתיד ליחרב והביכורים עתידין להפסק, ועמד והתקין לישראל שיהיו מתפללים שלושה פעמים בכל יום.

מבואר מדברי המדרש שאחר חורבן הבית - התפילות עומדות לנו במקום מצות הביכורים!

השאלה היא מה ענין תפילה אצל ביכורים?

אך לפי מה שנתבאר הדברים מאירים, כי ענין הבאת הביכורים הוא לעקור מן הלב את תחושת ה"כוחי ועוצם ידי", וכאשר אדם עומד בתפילה ג' פעמים ביום ונושא עיניו בתחינה לשוכן מרומים שימלא את משאלותיו כשהוא יודע ומכיר שאינו יכול לעשות מאומה לולי חסדיו המרובים, בכך הוא מבטל מעצמו את תחושת ה"כוחי ועוצם ידי".

זה הדימוי של תפילה לביכורים - מטרת שניהם היא לחזק את האמונה בלב האדם ולעקור מלבו כל מחשבת פיגול ש"כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה"!

נפלא!

תגובתו הנוקבת של הסבא מקלם זצ"ל

יש להוסיף בענין זה מרגניתא טבא.

מסופר על אחד שהגיע פעם לפני הסבא מקלם זצ"ל ותיאר לפניו את שבחו וגדולתו של אדם נכבד, בין השבחים הוא הזכיר את הדבר הבא:

מאחר והוא עומד אצלו בבית הכנסת ושומע אותו בתפילתו הוא הבחין כי הוא מקצר מאוד בברכות הנוגעות לצרכי החיים, פרנסה ורפואה, אבל בברכות העוסקות בגאולה, בנין ירושלים וביאת המשיח הוא מרבה בבכייה ובהשתפכות הנפש.

מטרת התפילה - חיזוק האמונה מה

הסבא מקלם זצ"ל ענה לו: אין בזה שום שבח! הקיצור בבקשת הפרנסה הוא רק מחמת כי נדמה לאדם שבנושא זה הינו יכול להסתדר לבד, הוא רק צריך "מעט עזרה" מהקב"ה, לעומת זאת בבנין ירושלים ובביאת המשיח ברור לכל כי אין ביד האדם לפעול כלום, ולכן הוא מאריך בתפילתו ומתחנן בה...

מי שאינו מכיר את הדרך אינו נותן הוראות כיצד לנסוע...

ניתן להמשיך על כך משל: אדם נוסע עם נהג מונית, הוא איננו יודע את הדרך ולכן הוא אינו נותן לנהג עצות כיצד והיכן עליו לנסוע, אלא הוא סומך עליו לגמרי ונותן בו אמון שהוא יוביל אותו למקום הנכון. לא כן הדבר כאשר הנוסע מכיר את הדרך, הוא יתן לו הוראות ויתערב לו בתוואי נסיעתו...

כך עלינו לדעת כי כאשר אנו רוצים להגיע לתכלית הרצויה בתפלתנו בכל ברכה וברכה שמברכים, בין אם מדובר ברפואה, פרנסה, חכמה וכו' ובין אם מדובר בביאת המשיח, בנין בית המקדש וכדומה - עלינו להכיר שאין לנו יכולת מצדנו להנהיג מאומה והכל הוא רק ברשותו ובעזרתו יתברך.

אם נחדיר את הדברים ללבנו עד שנחוש בציור אמיתי שכן הוא הדבר, נוכל להשיג את תכלית התפילה שהיא חיזוק באמונה בקב"ה שהוא אדון הכל וכל יכול.

עצבות - סתירה לתפילה!

ועל פי כל מה שביארנו ייפתח לנו צוהר להבין את אשר מובא בשם רבינו האריז"ל (בהקדמה לשער הכוונות) שאסור לאדם להתפלל תפילתו בעצבון, כי נפשו אינה יכולה לקבל את האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה.

אחד מהגדולים התבטא בזה ואמר כך: ישנן מחשבות רבות אשר הן מזיקות ופוגמות במדרגת התפילה ובהידורה, אך דבר אחד פוסל ממש את התפילה וזהו - עצבות! תפילה מתוך עצבות היא תפילה פסולה!

ויש לשאול: מדוע עצבות היא סתירה לתפילה?

כו תפילה דיליה

ולפי מה שביארנו ניתן להבין זאת כמין חומר וכעין זה ראיתי שכתב גם הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (נפש שמשון עמ' כח): תכלית התפילה היא חיזוק באמונה, והדבר המהווה את הסתירה הגדולה ביותר לאמונה זוהי עצבות.

מי שהוא עצוב, ניתן לקבוע ולומר עליו שהוא אינו מאמין! כי אדם המאמין שיש לו אב רחום בשמים שאוהב אותו ויש לו את הכח לעזור לו בכל עניניו כי הוא אדון הכל והכל יכול, ממילא מדוע לו להיות עצוב? עצבות של אדם מעידה עליו שהוא אינו מאמין!

עצבות הנובעת בשל קשיים בפרנסה, בעיות רפואיות, קושי בשידוכים, בחינוך הילדים או בשלום בית וכל שלל ה"בעיות" היא בעצם חסרון באמונה. אם האדם היה חש בכל נימי לבו שכל נכסי העולם שייכים להקב"ה, וכל השידוכים, הרפואות והישועות, הכל הוא רק בידו יתברך וברצונו של הבורא יתברך תלוי הכל - לא היה בו שום מקום לעצבות.

ומכיון שכל מציאות התפילה היא ביטוי של אמונה, נמצא שעצבות פוסלת תפילה, כי סתירה לאמונה היא סתירה גם לתפילה.

הקב"ה יעזור לנו שנוכל להתחזק בתפילה, ולדעת שאין לנו שום אפשרות לפעול כי הוא זה מלבדו, ואין מושג של "כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה" אלא הכל הוא רק לפי רצונו יתברך ורק הוא יכול לעזור ולהושיע "כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל". ובכך שאנו מתחננים ומבקשים ממנו יתברך על כל דבר ודבר גדול או קטן, מתחזקת בקרבנו האמונה וההכרה שהכל הוא אך ורק ממנו יתברך.

זאת היא מטרת התפילה!

